

B&W VOORSTEL

Kenmerk: 2023-002840

Datum b&w-vergadering: 24 januari 2023

Onderwerp: Herstelplan Pluryn

Te nemen besluit:

1. Kennis nemen van het Herstelplan continuïteit jeugdzorg dat door Pluryn is opgeleverd en de toelichting hierop.
2. Instemmen met het voorstel om voor het tarief driemilieusvoorziening niet te kiezen voor een ophoging van het standaard tarief, maar voor het toekennen van een tijdelijke opslag op het huidige tarief in 2023.
3. Niet instemmen met het bovenregionaal voorstel om een tegemoetkoming met terugwerkende kracht voor 2022 toe te kennen.
4. Niet in te stemmen met het voorstel uit het herstelplan inzake het ophogen van de tarieven JeugdzorgPlus.
5. In de eerste helft van 2023 het aanbod voor driemilieusvoorzieningen en JeugdzorgPlus in Centraal Gelderland en heel Gelderland in kaart te brengen en te onderzoeken welke afspraken nodig zijn om na 2023 voldoende betaalbare en kwalitatief goede producten in te kunnen zetten voor onze meest kwetsbare jongeren.

Team/ behandelend ambtenaar:

Team Beleid Sociaal / A. Derks en M. Weijer - Groenewoud

Status advies:

Openbaar

Portefeuillehouder:

Wethouder R. Post

Doorgeleiding naar de raad:

Ja, ter informatie

Betrokkenen bij advies extern:

Betrokkenen bij advies intern:

Team Strategie en Ondersteuning / B. Bloem (Strateeg Sociaal Domein)

Team Strategie en Ondersteuning / T. Bours (Financieel adviseur)

Team Strategie en Ondersteuning / J. van Zutphen (Domeinmanager Sociaal domein)

Team Beleid Sociaal / R. Boon (Teammanager beleid)

TIC:

Ja

Bijlagen voor B&W¹:

1. Herstelplan Pluryn (niet-openbaar)
2. Onderzoek driemilieusvoorzieningen Oost-Nederland door de JeugdAutoriteit (niet-openbaar)

¹ In verband met bedrijfsgevoelige informatie worden het Herstelplan en het rapport van de Jeugd Autoriteit niet openbaar gedeeld.

Te nemen besluit

1. Kennis nemen van het Herstelplan continuïteit jeugdzorg dat door Pluryn is opgeleverd en de toelichting hierop.
2. Instemmen met het voorstel om voor het tarief driemilieusvoorziening niet te kiezen voor een ophoging van het standaard tarief, maar voor het toekennen van een tijdelijke opslag op het huidige tarief in 2023.
3. Niet instemmen met het bovenregionaal voorstel om een tegemoetkoming met terugwerkende kracht voor 2022 toe te kennen.
4. Niet in te stemmen met het voorstel uit het herstelplan inzake het ophogen van de tarieven JeugdzorgPlus.
5. In de eerste helft van 2023 het aanbod voor driemilieusvoorzieningen en JeugdzorgPlus in Centraal Gelderland en heel Gelderland in kaart te brengen en te onderzoeken welke afspraken nodig zijn om na 2023 voldoende betaalbare en kwalitatief goede producten in te kunnen zetten voor onze meest kwetsbare jongeren.

Inleiding

Pluryn is een grote aanbieder van jeugdzorg en gehandicaptenzorg, actief in meerdere jeugdhulpregio's in het midden en oosten van het land. In onze regio biedt Pluryn specialistische residentiële verblijfszorg in de vorm van zogeheten driemilieusvoorzieningen en JeugdzorgPlus.

Een driemilieusvoorziening is specialistische jeugdzorg voor kinderen en jongeren in een zeer kwetsbare positie op een terrein waar ze zowel zorg, onderwijs als vrije tijd aangeboden krijgen. JeugdzorgPlus betreft ondersteuning in een gesloten setting, nadat de Kinderrechter hier een uitspraak over heeft gedaan. Met deze 24-uurs behandeling moet stabiliteit, veiligheid en positieve interactie tussen het kind en zijn omgeving hersteld worden.

Al sinds 2018 verkeert Pluryn in financiële problemen en wordt er financieel verlies geleden op de jeugdzorg. Dit verlies op jeugdzorg werd de afgelopen jaren binnen de instelling op concernniveau gecompenseerd door boekwinsten op verkocht vastgoed. Ook zijn er flinke ingrepen binnen de organisatie gedaan waardoor de bedrijfsvoering is verbeterd. Hoewel het de goede kant op leek te gaan met Pluryn, verdwenen de financiële zorgen niet. In 2021 werd nog altijd een fors verlies geleden op jeugdzorg, terwijl de gehandicaptenzorg een positief resultaat behaalde. In mei 2022 meldde Pluryn opnieuw grote financiële problemen.

De landelijke Jeugdautoriteit (JA) is al enige tijd betrokken bij Pluryn en beaamt het beeld dat Pluryn omtrent de financiën schetst. Op basis van de huidige financiële situatie bevindt Pluryn zich in trede 3 van het draaiboek continuïteit jeugdhulp: zorgelijk². Bij deze trede hoort het opstellen van een herstelplan. Het herstelplan voorziet in een oplossing op korte termijn, primair gericht op het voorkomen van liquiditeitsproblemen in het voorjaar van 2023, en daarmee het borgen van zorgcontinuïteit op korte termijn.

Daarnaast wordt gewerkt aan een plan voor de middellange termijn, met als doel om het aanbod en de expertise van Pluryn aan te laten sluiten op de vraag van de jeugdzorgregio's, passende financieringsafspraken te maken gerelateerd aan de ontwikkeling van Pluryn, die de zorg voor jeugdigen optimaal faciliteert en die past bij de (regionale) ontwikkeling van de transformatiedoelstellingen van het landelijke zorglandschap.

Inmiddels hebben wij het herstelplan van Pluryn ontvangen inclusief het vervolg vanuit de bovenregionale werkgroep. Bovenregionaal is hierover bestuurlijk gesproken en is gevraagd het besluitvormingsproces in de accounthoudende regio's in gang te zetten. Op 16 december 2022 is het Herstelplan besproken in de Bestuurscommissie Inkoop SDCG. Aan de colleges van gemeenten in de

² Zie het [draaiboek 'Continuïteit jeugdhulp'](#), dat in 2021 door het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) de convenantpartijen De BGZJ, VNG, Jeugdautoriteit en het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) is opgesteld.

Regio Centraal Gelderland wordt gevraagd om uiterlijk 24 januari 2023 in te stemmen met de voorliggende besluiten.

Hoewel Pluryn spreekt over een Herstelplan is het doel van gemeenten niet gericht op het in stand houden van de organisatie van Pluryn, maar wel om het specialistische, kwalitatief goede aanbod in het landschap van jeugdzorg en daarmee de continuïteit van essentiële zorg voor kwetsbare jeugdigen te kunnen blijven waarborgen.

Onder druk worden gemeenten en regio's gedwongen om nu opnieuw de frictiekosten van Pluryn voor rekening te nemen. In de gesprekken met de Staatssecretaris hierover wordt het Rijk opgeroepen om hier ook haar verantwoordelijkheid in op te pakken.

Beoogd resultaat

Veiligstellen van de continuïteit van essentiële en kwalitatief goede jeugdzorg voor kwetsbare kinderen en jongeren die onder de verantwoordelijkheid en zorgplicht van Overbetuwe en de Regio Centraal Gelderland vallen.

Argumenten en onderbouwing

1.1 Pluryn heeft dreigende liquiditeitsproblemen en kan niet meer voldoen aan de eisen van de banken.

De belangrijkste oorzaken die door Pluryn worden genoemd zijn:

- een dalende bedbezetting, in het bijzonder bij de JeugdzorgPlus (gesloten jeugdzorg);
- stijgende personeelskosten, door noodzakelijke grotere inzet van personeel niet in loondienst (PNIL);
- snel stijgende energiekosten;
- volgens Pluryn wordt in een groot aantal regio's al meerdere jaren gewerkt met niet kostendekkende tarieven op de driemilieusvoorzieningen. Volgens de JeugdAutoriteit geldt dit o.a. voor de regio Centraal Gelderland.

2.1 Pluryn is voor Overbetuwe (en andere gemeenten) één van de weinige aanbieders die deze specialistische zorg aanbiedt.

In 2022 heeft Pluryn aan vijf jeugdigen uit onze gemeente zorg binnen een driemilieusvoorziening of JeugdzorgPlus verleend, van de in totaal elf jeugdigen uit onze gemeente die dit type zorg ontvingen. Voor twee van vijf van deze jeugdigen geldt dat het zorgtraject in een driemilieusvoorziening bij Pluryn ook in 2023 doorloopt. Voor JeugdzorgPlus geldt dat er momenteel geen Overbetuwse cliënten zijn, die van deze voorziening bij Pluryn gebruik maken.

Het is niet uitgesloten dat er in 2023 nieuwe cliënten bij komen. Een harde inschatting hiervan maken is onmogelijk, maar op basis van het verleden verwachten wij dat het bij geringe aantallen zal blijven. Bovendien zijn er ook andere aanbieders die dit type zorg in onze regio aanbieden.

2.2 Instemming met een tijdelijke verhoging van de tarieven voor driemilieusvoorzieningen in 2023 gaat gepaard met een aantal randvoorwaarden en uitgangspunten.

1. De kostprijsberekening van Pluryn in het herstelplan is het uitgangspunt voor de verhoging van de tarieven voor driemilieusvoorzieningen in 2023. Hierin zijn de zogeheten frictie- en PNIL-kosten (Personeel Niet in Loondienst, ofwel flexibele schil) opgenomen. Deze elementen dienen in 2023 gemonitord te worden en meegenomen in gesprekken met VNG en VWS. Als het Rijk op enig moment alsnog over 2022 en/of 2023 compensatie biedt voor frictiekosten of kostenstijgingen, dan worden deze verdisconteerd in de kostprijsberekening in het herstelplan en krijgt de gemeente het eventueel teveel betaalde aan tegemoetkoming en/of tarieven terug.

2. De komende maanden werken gemeenten met Pluryn aan een meerjarenplan voor de middellange termijn dat moet leiden tot structureel herstel van Pluryn. Belangrijk onderdeel hiervan is de visie om in strategisch partnerschap op landsdeelniveau, provinciaal dan wel landelijk niveau te gaan samenwerken om de zorg voor de meest kwetsbare jongeren en volwassenen beschikbaar te blijven houden.
3. Pluryn zal werken aan verdere verbetering van de bedrijfsvoering.
4. Het landelijk jeugdzorglandschap is sterk in beweging. Zowel de ontwikkeling van Pluryn als de landelijke en bovenregionale ontwikkelingen zullen de komende maanden nauwlettend gevolgd moeten worden. Daarom wordt voorgesteld om vooralsnog voor één jaar in te stemmen met de tariefsverhoging.

2.1 De noodzaak voor een financiële tegemoetkoming met terugwerkende kracht voor 2022 is onvoldoende aangetoond.

1. De liquiditeitspositie van Pluryn is op dit moment zorgelijk te noemen, maar rechtvaardigt volgens ons niet een nabetaling over 2022. Gemeenten hebben hiermee ook geen rekening kunnen houden in hun begroting 2022.
2. Tijdens het bestuurlijk overleg tussen de accounthoudende regio's voor Pluryn, bleek dat ongeveer de helft van de regio's kiest voor een tegemoetkoming 2022 en de andere helft niet. De consequenties hiervan zijn nog niet duidelijk. De JeugdAutoriteit gaat Pluryn nogmaals vragen om de noodzaak voor deze tegemoetkoming nader te onderbouwen.

4.1 Er lopen 2 pilots in onze regio voor JeugdzorgPlus, waarbij de tarieven al zijn aangepast op de groepsgrootte en zorgzwaarte.

Voor de JeugdzorgPlus lopen 2 pilots in onze regio, waarbij de tarieven al zijn aangepast op de groepsgrootte en de zorgzwaarte. Daarnaast loopt bovenregionaal/landelijk de afbouw van de JeugdzorgPlus waarvoor middelen beschikbaar worden gesteld. Daarom wordt voorgesteld om nu geen tariefsverhoging voor de JeugdzorgPlus mee te nemen..

5.1 Pluryn levert kwalitatief goede specialistische zorg voor een kleine kwetsbare doelgroep uit het hele land. Tegelijkertijd levert Pluryn niet altijd de zorg waar jongeren uit onze regio behoefte aan hebben.

In 2021 leverde de sluiting van de Hoenderloo groep – onderdeel van Pluryn - grote problemen op voor jongeren uit het hele land. In de jaren daarna heeft Pluryn bewust gekozen voor hoog-specialistische zorg en richt ze zich op de landelijke arrangementen. Pluryn richt zich nog onvoldoende op de lokale en regionale opgaven. Voor de nieuwe contracten voor jeugdzorg met verblijf in 2024 worden dit jaar een programma van eisen opgesteld waarmee we Pluryn (en andere jeugdzorgaanbieders) nadrukkelijker aan de lokale en regionale opgaven willen verbinden.

Kanttekeningen

1.1 Gemeenten hebben al eerder bij moeten springen om Pluryn overeind te houden.

Ook in 2020 waren er bij Pluryn financiële problemen. De tarieven zijn destijds al omhoog gegaan. Het vorige herstelplan heeft sindsdien kennelijk onvoldoende gewerkt. De transformatie van de jeugdzorg in heel Nederland zorgt er voor dat minder jeugdigen gebruik maken van driemilieusvoorzieningen en JeugdzorgPlus. Dat is een goede beweging, maar deze brengt wel knelpunten teweeg in het landschap van jeugdzorg. Het is vaak balanceren tussen het afscheid nemen van zorgaanbieders en het borgen van de continuïteit van essentiële zorg. Het Rijk legt de bal voor de frictiekosten nog steeds neer bij de gemeenten, terwijl gemeenten daar geen middelen voor hebben. Ook in deze situatie voelen gemeenten 'het mes op de keel'. De bovenregionale kopgroep zal dit signaal ook bij het ministerie van VWS en de VNG terugleggen.

2.1 Een abrupte sluiting van locaties of faillissement van Pluryn dient te worden voorkomen.

In 2020 is De Hoenderloo Groep, onderdeel van Pluryn abrupt gesloten. Tientallen kinderen uit het land kwamen hierdoor plots zonder essentiële en passende zorg te zitten. Deze situatie willen we nadrukkelijk voorkomen. Daarom is het zaak om voor de korte termijn de financiële nood op te lossen en om voor de langere termijn voor een plan B te zorgen.

2.2 Er is onvoldoende helder wat de (financiële) gevolgen zijn als een of meerdere regio's wel, niet of deels meewerken aan het herstelplan.

Tijdens het bestuurlijk overleg tussen betrokken regio's op 23 december zijn de zorgen over Pluryn en het dragen van de frictiekosten met elkaar gedeeld. De meeste regio's lijken te gaan voor verhoging van het tarief 2023 van driemilieuvoorzieningen; ten aanzien van de tegemoetkoming 2022 bestaat nog verdeeldheid en ten aanzien van een tariefsverhoging voor JeugdzorgPlus zijn de standpunten onbekend. Op 23 januari vindt opnieuw bestuurlijk overleg tussen regio's en Pluryn plaats.

De positie van de banken van Pluryn in deze is op dit moment ook niet duidelijk. Zij verlangen van Pluryn een sluitende jeugdzorgexploitatie en een adequate liquiditeitspositie, op straffe van het bevroren en opeisen van tegoeden. In het Herstelplan zelf staat dat regio's die niet meewerken, mogelijk te maken krijgen met een cliëntenstop of achteraan moeten sluiten bij het bieden van zorg aan jeugdigen uit deze regio's.

Het Herstelplan Pluryn heeft financiële consequenties voor de gemeentelijke begroting Sociaal Domein. Er zijn ook andere ontwikkelingen die leiden tot onherroepelijke kostenverhoging binnen het Sociaal Domein, zoals toepassen van AmvB reële kostprijzen, de landelijke vastgesteld indexatie voor Pleegzorg en de ontwikkelingen binnen hulp bij huishouden. Zodra hier meer over bekend is, inclusief de financiële consequenties, worden deze onderwerpen verwerkt in de tussentijdse Bestuursrapportages. Voor het Herstelplan Pluryn is echter nu een afzonderlijk collegebesluit noodzakelijk.

Financiën

Het huidige gestapelde tarief voor de driemilieuvoorzieningen komt in 2022 in Overbetuwe gemiddeld uit op € 354. Verhoging middels een toeslag naar het tarief van € 460 in 2023 zoals voorgesteld in het Herstelplan, betekent een stijging van circa 30%, dat is inclusief een toegepaste index van 6,6%. De huidige kosten zijn opgebouwd uit een stapeling van producten.

Voor elke individuele toewijzing van zorg zijn de werkelijke kosten verschillend, afhankelijk van de behoeften van de jeugdige. Dat maakt een inschatting van de extra kosten lastig. Vooralsnog schatten wij deze voor Overbetuwe in op € 55.000 in 2023.

De voorgestelde tariefsverhoging heeft vooralsnog een eenmalig karakter. We willen erop toezien dat Pluryn niet alleen een hoger tarief incasseert en de banken daarmee tevreden stelt, maar dat ze ook stappen zet om beter aan te sluiten bij de regionale behoeften. Aan hand van de tweede fase van het Herstelplan zal pas kunnen worden vastgesteld of en de mate waarin sprake is van structurele tariefsverhoging(en).

De totale ingeschatte financiële gevolgen van deze tariefsverhoging voor onze gemeentelijke begroting worden verwerkt in de eerstvolgende bestuursrapportage.

Duurzaamheid

N.v.t.

Vervolg / Planning

Na instemming op de besluitpunten door de 11 gemeenten in de Regio Centraal Gelderland worden de tarieven voor Pluryn door Inkoop SDCG conform aangepast.

Communicatie

De regiogemeenten worden over het besluit van het college geïnformeerd. Communicatie met Pluryn verloopt via de bestuurlijke kopgroep van accounthoudende regio's.